

**МІНІСТЕРСТВО ЮСТИЦІЇ
УКРАЇНИ**
Мін'юст

**Національна академія наук
України**

вул. Архітектора Городецького, 13, м. Київ, 01001
тел.: (044) 364-23-93, факс: (044) 271-17-83
E-mail: callcentre@minjust.gov.ua,
themis@minjust.gov.ua,
Web: <http://www.minjust.gov.ua>,
код згідно з ЄДРПОУ 00015622

У зв'язку з листом Національної академії наук України від 21 березня 2022 року № 17/373-5 щодо застосування положень статті 111¹ Кримінального кодексу України повідомляється про таке.

Керуючись положеннями частини другої статті 6 та частини другої статті 19 Конституції України, пункту 3 частини першої статті 7 Закону України «Про центральні органи виконавчої влади», підпунктів 32, 33 пункту 4 Положення про Міністерство юстиції України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 02 липня 2014 року № 228, Мін'юст відповідно до покладених на нього завдань надає роз'яснення та організовує розгляд звернень громадян з питань, пов'язаних з діяльністю Міністерства юстиції України, його територіальних органів, підприємств, установ та організацій, що належать до сфери управління Міністерства, а також стосовно актів, які ним видаються.

У порядку інформування повідомляємо, що відповідно до статті 2 Кримінального кодексу України (далі – КК) підставою кримінальної відповідальності є вчинення особою суспільно небезпечного діяння, яке містить склад кримінального правопорушення, передбаченого цим Кодексом.

Особа вважається невинуватою у вчиненні кримінального правопорушення і не може бути піддана кримінальному покаранню, доки її вину не буде доведено в законному порядку і встановлено обвинувальним вироком суду.

Ніхто не може бути притягнений до кримінальної відповідальності за те саме кримінальне правопорушення більше одного разу.

Кримінальним правопорушенням є передбачене КК суспільно небезпечне винне діяння (дія або бездіяльність), вчинене суб'єктом кримінального правопорушення (частина перша статті 11 КК).

Суб'єктом кримінального правопорушення є фізична осудна особа, яка вчинила кримінальне правопорушення у віці, з якого відповідно до цього

Кодексу може наставати кримінальна відповідальність (частина перша статті 18 КК).

Осудною визнається особа, яка під час вчинення кримінального правопорушення могла усвідомлювати свої дії (бездіяльність) і керувати ними (частина перша статті 19 КК).

Виною є психічне ставлення особи до вчинюваної дії чи бездіяльності, передбаченої КК, та її наслідків, виражене у формі умислу або необережності (положення статті 23 КК).

Покарання є заходом примусу, що застосовується від імені держави за вироком суду до особи, визнаної винною у вчиненні кримінального правопорушення, і полягає в передбаченому законом обмеженні прав і свобод засудженого (частина перша статті 50 КК).

Крім того, зазначаємо, що практичне застосування положень КК, зокрема встановлення наявності складу відповідного кримінального правопорушення та притягнення за наявності підстав до кримінальної відповідальності, здійснюється правозастосовними органами в порядку, визначеному Кримінальним процесуальним кодексом України.

Також звертаємо увагу, що комітети з питань, віднесених до предметів їх відання, мають право надавати роз'яснення щодо застосування положень законів України. Такі роз'яснення не мають статусу офіційного тлумачення (частина третя статті 21 Закону України «Про комітети Верховної Ради України»).

**Заступник Міністра юстиції України
з питань європейської інтеграції**

Валерія КОЛОМІЄЦЬ

Паперова копія
електронного документа

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

Комітет з питань правоохоронної діяльності

01008, м.Київ-8, вул. М. Грушевського, 5, тел.: 255-35-06

**Віцепрезиденту Національної
академії правових наук України,
академіку НАН України
Богданову В. Л.**

Шановний Вячеславе Леонідовичу!

У Комітеті Верховної Ради України з питань правоохоронної діяльності розглянуто Ваше звернення щодо правозастосування та правової кваліфікації складу злочину, передбаченого частиною четвертою статті 111-1 Кримінального кодексу України (далі – КК України) та повідомляємо наступне.

Відповідно до частини третьої статті 21 Закону України «Про комітети Верховної Ради України» парламентські комітети з питань, віднесених до предметів їх відання, мають право надавати роз'яснення лише щодо застосування положень законів України, а не роз'яснення щодо правової кваліфікації складу злочину.

Проте, керуючись положеннями статей 4, 13, 14, 15 даного Закону та статті 93 Регламенту Верховної Ради України Комітет звернувся до Служби безпеки України та Офісу Генерального прокурора з листом щодо надання інформації про правозастосовчу практику в частині кримінально-правової кваліфікації кримінального правопорушення, передбаченого частиною четвертою статті 111-1 КК України, а також встановлення об'єктивної та суб'єктивної сторони даного злочину в контексті Вашого звернення та звернень інших суб'єктів господарювання, установ, організацій та підприємств, майно та працівники яких перебувають на тимчасово окупованих територіях.

Зокрема, за інформацією Офісу Генерального прокурора станом на 3 червня цього року зареєстровано 121 кримінальне провадження за ознаками кримінального правопорушення, передбаченого частиною четвертою статті 111-1 КК України. До суду направлено два обвинувальних акти, закрити три кримінальні провадження у решті досудове розслідування триває. Наразі практика досудового розслідування кримінальних правопорушень, передбачених частиною четвертою статті 111-1 КК України, ще формується.

Разом з тим, Служба безпеки України зазначила, що частиною четвертою статті 111-1 КК України передбачаються такі форми об'єктивної сторони вказаного злочину:

1	Президія НАН України
	Вхідн. № 200
	Одержано 730622

Підлягає поверненню
до Президії Національної
академії наук України

- передача матеріальних ресурсів незаконним збройним чи воєнізованим формуванням, створеним на тимчасово окупованій території, та/або збройним чи воєнізованим формуванням держави-агресора;

- провадження господарської діяльності у взаємодії з державою-агресором, незаконними органами влади, створеними на тимчасово окупованій території, у тому числі окупаційною адміністрацією держави-агресора.

Стосовно суб'єктивної сторони вказаного злочину – Служба безпеки України звертає увагу на те, що передача матеріальних ресурсів незаконним збройним чи воєнізованим формуванням, створеним на тимчасово окупованій території, та/або збройним чи воєнізованим формуванням держави-агресора може бути здійснена лише з прямим умислом.

Крім цього, на тимчасово окупованих територіях, на яких агресором на цей час вже створено незаконні органи влади, без взаємодії з такими органами неможливо проводити будь-яку господарську діяльність, наприклад виготовлення на місцевих підприємствах продуктів харчування чи товарів першої необхідності та інших товарів народного вжитку, їх перевезення до торговельних закладів, продаж тощо.

У зв'язку з цим під санкцію частини четвертої статті 111-1 КК України на цей час підпадають особи, які здійснюють господарську діяльність на тимчасово окупованих територіях (при цьому не тільки у період з 24 лютого 2022 року і по цей час, але ще з березня-квітня 2014 року).

Відповідно до частини четвертої статті 9 Закону України «Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України» встановлення зв'язків та взаємодія органів державної влади України, їх посадових осіб, органів місцевого самоврядування та їх посадових осіб з незаконними органами (посадовими особами), створеними на тимчасово окупованій території, допускається виключно з метою забезпечення національних інтересів України, виконання міжнародних договорів, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, сприяння відновленню в межах тимчасово окупованої території конституційного ладу України.

Аналіз практичної площини недовготривалого застосування слідчими Служби безпеки України частини четвертої статті 111-1 КК України свідчить про дискусійні аспекти положень цієї норми, значні труднощі, що виникають у слідчих в процесі кваліфікації відповідних діянь.

Внаслідок цього єдину змістовну практику застосування вказаної норми не сформовано.

З повагою

Голова Комітету
САС ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Підписувач: Іонушас Сергій Костянтинівич
Сертифікат: 58E2D9E7F900307B0400000D0512F00D41E8F00
Дійсний до: 26.01.2023 0:00:00

С. Іонушас
Апарат Верховної Ради України
№ 04-27/11-2022/93430 від 09.06.2022

920018